

III ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ ТА МИСТЕЦТВІ»

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

ХУДОЖНЬО-
ГРАФІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ДИЗАЙНУ

23-24 КВІТНЯ 2026 Р.
м. Одеса, Україна

Міністерство освіти і науки України

**Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
художньо-графічний факультет
кафедра професійної освіти та дизайну**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ
ТА МИСТЕЦТВІ»**

23-24 квітня 2026 р.

Одеса, 2026

УДК: 378:[37+7]:001.895

I-66

DOI: 10.5281/zenodo.21358452

Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (*протокол № 15 від 25.06.2026 р.*)

Рецензенти:

Бредньова Віра Петрівна, кандидат технічних наук, професор кафедри
нарисної геометрії та інженерної графіки Одеської державної академії
будівництва та архітектури;

Бартенєва Ірина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

I-66 Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві : матеріали III Всеукраїнської
науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса,
23-24 квітня 2026 року. Одеса: Університет Ушинського, 2026. 301 с.

До збірника увійшли матеріали III Всеукраїнської науково-практичної
конференції «Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві», яка відбулася у
Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» 23–24 квітня 2026 року. Матеріали
конференції відображають науково-дослідницькі та методично орієнтовані
підходи, а також сучасні тенденції використання інновацій і висвітлюють
актуальні проблеми освіти, дизайну та мистецтва в контексті сьогодення.

Збірник призначений для науковців (докторантів, аспірантів),
здобувачів вищої освіти вітчизняних і зарубіжних закладів, педагогічних
працівників різних типів освітніх установ, а також художників, дизайнерів і
представників творчих індустрій.

Відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності в
текстах доповідей несуть їх автори.

© Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського», 2026

© Колектив авторів, 2026

«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ ТА МИСТЕЦТВІ»

23-24 квітня 2026 р.

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Штайнер Тетяна Віталіївна – викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Заступник голови:

Лісогор Алла Вікторівна – викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Відповідальний секретар конференції:

Шедіна Світлана Віталіївна – викладачка-стажистка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Твердохлібова Яніна Миколаївна – виконувачка обов'язків деканки художньо-графічного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Усов Валентин Валентинович – завідувач кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор фізико-математичних наук, професор;

Колесова Олена Анатоліївна – кандидатка філософських наук, старша викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Кібіч Денис Олександрович – доктор філософії, викладач кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Страутман Лінда Леонідівна – асистентка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Орос І. В. СУЧАСНА ДРУКОВАНА ГРАФІКА: ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ КНИЖКОВОГО ЗНАКА (ЕКСЛІБРИСА)	245
Салфетенко Ю. О., Котова О. О. ІМЕРСИВНІ МЕТОДИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ПЕЙЗАЖНОГО ЖИВОПИСУ	248
Самеляк Є. І., Пономаренко М. В. КВІТКОВІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТІ АЛЛИ ГОРСЬКОЇ: ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО РІШЕННЯ	255
Соловійова К. О., Колесова О. А. ВІЗУАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЮВЕЛІРНИХ БРЕНДІВ: ВІД ТРАДИЦІЇ ДО СУЧАСНОСТІ	260
Тарасенко А. А. ЕВОЛЮЦІЯ АЛЬБОМНОГО ВИДАННЯ: СИНТЕЗ ТРАДИЦІЙНОГО МИСТЕЦТВОЗНАВЧОГО АНАЛІЗУ ТА ЦИФРОВОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ	264
Твердохлібова Я. М. ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ-ПЕДАГОГІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	270
Романов А. А., Пономаренко М. В., Богайчук Л. Р. КВІТИ ТА ПТАХИ ЯК МОТИВ ДЕКОРУВАННЯ ОДЯГУ	273
Рудой В. В. КЕРАМІКА МАЛИХ ФОРМ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАТИКИ	279
Фещенко Я. Я., Носенко А. І. ОБРАЗ ЛЮДИНИ У ХУДОЖНЬОМУ ТКАЦТВІ: ІСТОРИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА СПЕЦИФІКА ХУДОЖНЬОГО РІШЕННЯ	282
Шевела М. В., Котова О. О. СТВОРЕННЯ ТЕАТРАЛЬНОГО ОБРАЗУ В ПОРТРЕТІ ЗАСОБАМИ ЖИВОПИСУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	289
Юренко А. С., Щербакова Л. А. ХУДОЖНІЙ РОЗПИС НА СКЛІ: ЕВОЛЮЦІЯ ТА РОЗВИТОК У МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРІ	295

СТВОРЕННЯ ТЕАТРАЛЬНОГО ОБРАЗУ В ПОРТРЕТІ ЗАСОБАМИ ЖИВОПИСУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Шевела Марина Валентинівна

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти

художньо-графічного факультету,

*Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

Котова Ольга Олександрівна

науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри

образотворчого мистецтва, художньо-графічного факультету,

*Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

Ключові слова: *театральний образ, станковий живопис,
портрет, інновації в освіті та мистецтві.*

Мистецька освіта перебуває у стані постійного пошуку нових методів розвитку, що зумовлює актуальність міждисциплінарних підходів. Синтез станкового живопису та театру – це один із тих напрямів, де митцеві відкривається найбільше свободи. Портретний жанр був одним з найпопулярнішим ще в давні часи, відтворення обличчя, міміки, характерних рис, а головним завданням для студента стає перехід від механічної фіксації натури до глибокої інтерпретації особистості. Створення театральнo-художнього образу дозволяє відійти від натури, стимулюючи студента до пошуку складних психологічних рішень та формування театралізованого образу на полотні, а також у відображенні світлових та колористичних прийомів.

Мета дослідження: проаналізувати особливості створення театрального образу в живописному портреті та обґрунтувати

ефективність використання театралізації як інноваційного методу в системі підготовки фахівців мистецтва.

Художній образ – це особлива форма сприйняття та відтворення у мистецтві, де театр став простором для експериментів та поєднав літературне, музичне, пластичне й образотворче мистецтво. Візуальні образи, зафіксовані в театральних ескізах та костюмах, збагатили українську культуру самобутніми новими формами [4, с. 45].

Синтез образотворчого та театального мистецтва відтворюється завдяки динамічній композиції, різкій грі світла й тіні та особливій увазі до гриму й костюмів, живописне полотно набуває сценічної виразності. На відміну від психологічного портрета, де метою є передача характеру людини, театралізований портрет фокусується ще й на перевтіленні. В освітньому процесі це дозволяє відійти від копіювання натури до створення художньої концепції портрету.

Розглянемо, для приклада, деякі портрети Віктора Зарецького. Так, зокрема, в його творі «Портрет Раїси Недашківської в ролі Катерини Білокур» (Рис. 1), театралізований образ виходить за межі інтер'єру та простору в якому знаходиться. У своїй статті М. Герц підкреслює: «Образ Катерини Білокур, що створила Раїса Недашківська, – поетична натура. Актриса створила чудовий, незабутній, зворушливий до самих глибин душі образ не тільки великої художниці, але й чудової Жінки, її вкрай обездоленої рідної землі» [2, 42 с.]. Художник використовує виразні візерунки та стилізацію, яка набуває театального діяння та особливого мерехтіння. Через символічне значення деталей палітра, квіти, мереживо, орнаментальність тла, образ стає органічним віддзеркаленням внутрішнього стану персонажа. У навчальному процесі цей приклад демонструє студентам, як театральна образність стає органічним віддзеркаленням психології персонажа. Образ актора в українському живописі проходить еволюцію від точного

відображення сценічного вбрання до глибоких філософських роздумів про людську долю як безперервну зміну масок.

Рис.1 Віктор Зарецький. Портрет Раїси Недашківської у ролі Катерини Білокур. Полотно, олія, 100 × 100 см. 1989. Яготинський державний історичний музей.

Конструктивна перебудова образу, театральна трансформація, відображена у творчості Анатолія Петрицького, представника українського авангарду. У його відомих станкових портретах, таких як «Портрет М. Доленга» (Рис. 2) або «Портрет Пилипа Козицького» (Рис. 3), художник не лише відтворює актора, а й створює декоративне середовище, яке резонує з внутрішнім драматизмом персонажа. На полотно переноситься гострота сценічного гриму та кутове освітлення театру; характерні риси обличчя підкреслені для передачі творчої індивідуальності [3, с. 207].

**Рис. 2. Анатолій Петрицький. Портрет М. Доленга. 1929.
Колекція Національного художнього музею України (NAMU).**

**Рис. 3. Анатолій Петрицький. Портрет Пилипа Козицького. 1931.
Колекція Національного художнього музею України (NAMU).**

Використання відкритих, контрастних барв – червоного, чорного, жовтого, створює передачу ритму вистави засобами живопису. Як зазначають А. Прокопович та І. Тарасюк, «Колір – це потужний засіб вираження емоцій та створення драматизму у живописі. Підбір кольору допомагає формувати емоційну атмосферу, яка є важливою частиною драматичного зображення». Використання кольорових контрастів є ключовим інструментом для створення драматичної напруги. Колірна гама доносить до глядача цілий спектр людських почуттів: радість, смуток чи тривогу [5, с.198].

У процесі навчання, як описано в дослідженні І. Брижатої «портретист повинен бачити в моделі індивідуальність, яка б захоплювала його як художника, викликала особисту зацікавленість, давала поштовх до глибинного осягнення саме цієї моделі» [1, с. 57]. Находячись в стані натхнення творчий процес стає більш динамічний та цікавий, для цього студент повинен напрацювати широку надивленість та глибоку теоретичну базу, адже нові ідеї народжуються на перетині вже відомих образів, символів та знань. Художньо-образна трансформація допомагає у розвитку креативного мислення студента, а також відіграє роль у зрозумінні пластики людського тіла та презентації середовища, в якому знаходиться людина.

Використання декоративності кольорових плям, експериментів з тлом, відображення характеру образу в театральному портреті допомагає розвинути фантазію, вийти студентам за межі академічних правил та створювати динамічні сучасні твори.

Розглянуто специфіку взаємодії театального та образотворчого мистецтва через призму створення художнього образу в портретному жанрі. З'ясовано, що використання театралізації у живописі сприяє глибшому розкриттю психологізму портрета. Проаналізовано методи та прийоми художньої стилізації театального портрета на прикладі відомих художників ХХ століття В. Зарецького, А. Петрицького. Встановлено, що створення театального образу є важливою складовою сучасної мистецької освіти, оскільки воно

сприяє розвитку мислення майбутнього художника. Це дозволяє студентам не лише засвоїти технічні навички живопису, а й опанувати методи психологічного аналізу та художньої стилізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брижата І. Г. Шляхи формування художнього образу в творах портретного живопису. *Педагогіка вищої та середньої школи* : зб. наук. пр. Вип. 10: Художньо-педагогічна освіта XIX ст.: теорія, методи, технології. Кривий Ріг, 2005. С. 52–57.
2. Герц М. Творчий портрет Р. Недашківської. *Актуальні проблеми художньої освіти в Україні* : зб. наук. пр. 2012. Вип. 7. С. 40–46.
3. Ковальчук О. В. Художник театру Анатолій Петрицький: практика та експеримент в українській сценографії XX століття. Одеса: Гельветика, 2021. 364 с.
4. Майстренко-Вакуленко Ю. В. Артисти в ролях: зарисовки українських художників першої третини XX століття. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Серія: Мистецтвознавство*. 2020. Вип. 36. С. 45–51.
5. Прокопович А., Тарасюк І. Колір як інструмент драматизму художнього образу в живописі. *Fine Art and Culture Studies*. 2025. № 2. С. 193–200. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-2-27> .